דברי אמת — כי תצא

לריש הפרשה י"ל לשון תצא ולא כי תלך למלחמה. אך דהנה פרשנו על מי לא יראך מלך הגוים דשמעתי מן הרב ר' זושא שיחי' על יראי חטא ימאסו פירש שימאס מדרגת יראה כי עיקר העבדות מאהבה. והנה מה שעיקר העבדות הוא מאהבה הגם שאינה כ"כ תמיד ולפעמים רק ביראה לבד כל תשוקתו הוא להיות לו אהבה ולא יראה. והנה יראתו מרומז במלכותו והוא ית' מלך מלכים וזה מי לא יראך שאינו מתאוה ליראך כ"א לאהבה הוא מלך הגוים. וזה כי תצא למלחמה על אויביך פי' שהיראה והמלחמה על האויבים הוא הסט"א נחשב אצלך ליציאה ונתנו ה' אלקיך בידך כו':

וכשנדקדק התחלה לשון רבים אויביך ביו"ד ומסיים בלשון יחיד ונתנו כמו שראיתי מדקדק. נפרש ע"י מה שפרשנו על כי יהי' בך איש אשר לא יהי' טהור כו' כמו ששמעתי מרבי ז"ל שפי' מקרה לילה פי' אם הוא אינו טהור נזדמן לו מקרים של חושך ומכשול כמו דיבור שאינו ראוי אז מחשבה שאינה הגונה וכיוצא בזה ר"ל וזה מקרה לילה היפך מן התורה אור יום. כן שמעתי ויותר איני זוכר:

ויצא אל מחוץ למחנה פי' התשובה שקדמה לעולם נקרא חוץ למחנה. וי"ל עוד כי התשובה קדמה לעולם והתשובה הוא בשביל חטאים לתקן וחטא נקרא חוץ למחנה והתשובה הוא מחוץ למחנה פי' בשביל חוץ כנ"ל. ופי' לפנות ערב פי' לפנות ממנו הערב והחושך '. ירחץ במים פי' במקוה שהוא תחלת כל תשובה וכן לפעמים בדמעות ג"כ נקרא ירחץ במים. וי"ל לפנות ערב לשון מתיקת של עבירה [ולשון לפנות כמו לשון נופת] ירחץ במים. וכבא השמש כשיבא לו אור יבא אל תוך המחנה ואם לאו צריך להיות בתשובה תמיד. או לחשוב תמיד בעולמות עליונים נקרא חוץ למחנה כי צריך ליזהר שלא יבלבלו אותו העולם משא"כ אם כבר משיג אורו ית' הנקרא שמש ומגן:

ויד תהי' לך כו' פי' לשוב תמיד בכל עת ולפשפש במעשיו. ויחד תהי' לך על אזניך שמעתי פשוט לשון אוזן לשמוע מוסר. וי"ל עוד כי איתא ר' שמעון פי' על עדים מהר חורב כלי זיין הי' ששם מפורש חקוק עליו. והגם שניצלו העדים בשבת מחזירים לישראל. וכן בתורה או תפלה שהוא אותיות התורה משיגים בחינת משה העדי והזיין הנ"ל. וזה ויחד תהי' לך על אזניך פי' בשבת או בתורה ותפלה כו'. והיה בשבתך חוץ וחפרת פשוט. וי"ל עוד תתבייש בה לשון וחפרה הלבנה ושבת פי' תשובה לה'. וכסית את צאתיך כי ה' אלקיך כו' להצילך ולתת אויביך לפניך לשון כפול. י"ל לתת אויביך לפניך כמו שכתיב ואתן אדם תחתיך לשון אדום וכן נתתי כפרך מצרים כו' וכן פרשנו על ויפרקנו מצרינו שהקב"ה פורח אותנו וזה בא מצרינו שמשליך הדין על צרינו. וכן פרשנו על שפוך חמתך על הגוים כו' כי אכל את יעקב כו' [בתחילה] אמר בלשון יחיד אכל ואח"כ אמר השמו לשון רבים. פרשנו אמר שפוך החימה שהי' ראוי לבא על ישראל [תשפוך] על הגוים כו' כמו שהבטחת. וזה אמרו כי אכל את יעקב פי' חמתך ואת נוהו השמו הגוים. ע"כ ראוים הם להחימה וזה לתת אויביך לפניך. לשון פנים של זעם הזעם שלך להיות על אויביך. ובמדרש להצילך תרין

אמוראין חד אמר להגן עליך להיות צל על ראשך וחד אמר לרוקן נכסי אומות לך וכמו וינצלו את מצרים. י"ל שמדקדק לשון כפול כי יש בכלל מאתים מנה במה שאמר לתת אויביך לפניך ע"כ פי' להגן ולהיות צל וחד אמר לרוקן נכסי אומות לך ע"מ והי' מחנך קדוש י"ל על מנת ל' מנת חלקי פי' על מחנה זו נותן לך שפע להיות מחניך קדוש כי אם אין קמח אין תורה וכן שלא יבלבלו אותנו אויבינו והנה התשובה הקדמה לעולם הוא למעלה מכל הדינין ושורש הכל ומי שהוא בתשובה מושל על שורש הסט"א שהוא באחדות עדיין (כי שארי בחבורא ומסיים בפרודא) וזה כי תצא פי' חוץ להעולם הוא התשובה למלחמה על אויביך ונתנו פי' שורש אויביך שהוא עדיין באחדות כו' ושבית שביו:

שם לא תראה את שור אחיך או חמורו נופלים בדרך כו'. כי הנה משיח בן יוסף מרומז בשור בכור שורו ובן דוד עני ורוכב על חמור. וקודם נקראים נופלים בדרך פירוש בחוץ לארץ כן משמע בזוהר כי עיקר הישוב הוא א"י וידוע כי משיח נקרא בר נפלי על לשון סוכת דוד הנופלת. וזה הקם תקים עמו פי' ודאי מושבעים אנו שלא לדחק את הקץ וגם א"א קודם זמנו הידוע לו ית' לבד. אך אעפ"כ לענין הזמן טוב התעוררת שלנו כדי שתהי' אשה כי תזריע וילדה זכר ברחמים וברכה. וזה הקם לשון עצמיות ושם דבר בזמן הקימה שלהם. תקים עמו: